

Foia românească

Vineri
12 noiembrie
1999

Anul II
Nr. 45

(Serie nouă)

Săptămînal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

SIMPOZION – 1999

Cu optimism științific în pragul noului mileniu

Acum organizăm pentru ultima oară un simpozion în acest secol, în acest mileniu... Nu trăim vremuri obișnuite. Trăim într-un mediu aflat în plină descompunere morală. Împrejur demagogie nerușinată, intrigi și minciuni deliberate, lupte frenetice și fără scrupule în jurul unor interese particulare, sete de putere și ambiții nedismulate, un nou și inedit tip de pungășie, absența generalizată a toleranței, a înțelegerii reciproce, a bunului simț... Anul 2000 ne întâmpină cu toate mijloacele pregătite și nepregătite. Cred că a venit timpul unui răgaz, pe care să-l folosim gândindu-ne la noi înșine. Cred că sîntem în fața unei provocări istorice. Înseamnă că trebuie să examinăm cu calm trecutul, evaluînd înțelesul și consecințele eforturilor noastre și să luăm decizii pentru ziua de mîine... Ne găsim acum într-un moment cînd trebuie să intrăm într-o nouă fază, în faza activismului cultural... Noi trebuie, luînd contact cu marile probleme care ne privesc îndeaproape, să devenim oameni de inițiativă și să intervenim activ. Ce ne va conduce, ce trebuie să ne conducă în efortul acesta? Mai întîi credința în știință, în puterea și eficacitatea rațiunii omenestii. Apoi, iubirea de limbă, de neam și cultură, hotărîrea de a veni în ajutorul semenilor noștri, cu care împărțim moștenirea aceluiași trecut și aspirațiile către același viitor...

Un cuvînt de deschidere mișcător, care ne-a izbit în față, ca o plesnire de bici, ne-a trezit dintr-o indolență culturală, gata să ne așeze pe aria gândirii spirituale și științifice. Ne-am dat seama, chiar din primele momente ale zilelor 6-7 noiembrie, cînd și-a început lucrările cel de-al IX-lea Simpozion, organizat de Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria – cu sprijinul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” și al Autoguvernerii Minoritare Române Sectorul II, Budapesta – la sediul Institutului de pe strada Doja din Giula, că nici de data aceasta nu vom fi „scuțiți” de aprofundări etice și științifice, de idei cugetătoare, de conștiințiozitate naturală, de un climat pur intelectual și profesional.

La ediția din anul acesta s-au întrunit din nou personalitățile, intelectualitatea obișnuită din ultimii ani, sosind și de data aceasta multe personalități ilustre și din România ca: **VioREL BADEA**, secretar de stat, **ANTONIE POPESCU** de la Departamentul Relații cu Românii de peste Hotare, **ELENA MUREȘANU** de la Universitatea din Cluj, **RODICA COLTA** de la Muzeul din Arad, **ANA SCARLAT**, directoare adjunctă la Centrul Cultural al României la Budapesta, **CONSTANTIN MĂLINAȘ**, directorul Bibliotecii din Oradea, **MIRCEA POPA**, profesor la Universitatea din Cluj, **GEORGE PRODDESCU**, conducătorul Serviciului Român la Radio România Internațional, **FLORICA SANTĂU**, președinta Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, **MIHAI KOZMA**, directorul Editurii NOI, **ANA SIMON**, adjunctă la Departamentul pentru Minorități din cadrul Ministerului Învățămîntului.

După ce veți citi șirul bogat al prelegerilor și numele conferențiarilor, vă veți da seama cîte teme și domenii interesante, cercetate și necercetate pînă acum au fost menite să susțină singurul prilej cultural-științific, spiritual-moral de acest gen din viața comunității românești din Ungaria:

VICTORIA MOLDOVAN: Promovarea limbii române – între obligație și opțiune

EUGEN GLÜCK: Contribuții cu privire la școlile românești din sud-estul Ungariei

MARIA BERÉNYI: Reuniuni învățătoarești din Bihor și Crișana în secolul al XIX-lea

ELENA CSOBAI: Comunitatea românească din Veched

CORNEL MUNTEANU: Presa și literatura română din Ungaria

EVA IOVA: 20 de ani de la înființarea redacției românești a Radiodifuziunii maghiare

NARCISA ȘTIUCĂ: Obiceiuri de la naștere reflectate în narațiuni

Mihaela Bucin: Narațiuni și limbaj

Ana Borbély: Bilingvismul

Emilia Martin: Norme etice în societatea tradițională

Stella Nicula: Oul, după credințele poporului român

Maria Gurzău Czeglédi: Rituri de trecere în orația de nuntă și hora mortului

Gheorghe Santău: Cum s-a format numele neamului românesc și al țării lui.

Ca întotdeauna, și acum, s-au ținut comunicări întocmite cu cea mai mare erudiție, altele bogate în sugestii și argumente pentru rezolvarea unor probleme existente, prelegeri de o profundă sensibilitate, iar altele cu vraja descoperirii unor documente și date de bază în cunoașterea culturii și istoriei românilor din Ungaria. Toate-toate de cea mai înaltă factură științifică... Și nimeni nu s-a plîns că nu înțelege limba „oficială”.

Asistența de la această ediție a Simpozionului s-a putut bucura și de o sărbătoare a slovei scrise, în momentul cînd s-a vernisat expoziția de carte românească din Ungaria pe perioada 1989-99.

Profesoara și cercetătoarea **Ana Hoțopan**, prin cuvintele sale impresionante de deschidere a expoziției, a vorbit cu recunoștință sinceră despre acea „mîna de oameni” care au ajutat ca acei 10 ani să devină atît de productivi în arta scrisului prin cele mai multiple domenii: *Scopul nostru, al organizatorilor, a fost, în primul rînd, să adunăm la un loc publicațiile dragi inimii noastre.*

Fără a vrea să facă vreo ierarhie de valori a acestor publicații, le-a prezentat rînd pe rînd aproape pe toate: începînd de la periodice, reviste și manuale, pînă la volumele de artă, de poezii, literatură, povestiri, snoave, carte de amintiri, de comparativă și lecții de limbă.

– *Mă bucur că avem atîția oameni care se angajează la această muncă de Sisif de a scrie o carte și, slavă Domnului, mai avem încă și alte manuscrise care o să apară în curînd* – a încheiat Ana Hoțopan, invitîndu-ne la o plimbare literară printre amintirile din trecut, printre autoexprimările artistice, transmise de un mînunchi de oameni de cultură.

La această sesiune științifică a debutat și o colegă din presa românească, tînăra noastră talentată **Eva Iova** de la Radiodifuziunea din Seghedin, care se remarcă în ultimul timp dovedind a se exprima și a fi activă în cele mai variate forme:

– *Maria Berényi m-a solicitat să prelucrez această temă, fiindcă la anul se vor împlini 20 de ani de existență a emisiunii radiofonice românești, iar lucrarea apărînd la anul în volumul Simpozion, va avea actualitate absolută. De altfel, nu am avut o muncă ușoară, deoarece niciodată nu s-a prelucrat în detalii istoria presei electronice și radiofonice în acești 20 de ani. Eu am înșirat evenimentele cele mai importante din primii 10-15 ani și am pus un mai mare accent pe prezent. De ce? Din 1993, cu lărgirea numărului angajaților și creșterea spațiului, putem vorbi de o etapă dezvoltată, de atunci avînd posibilitatea de a face o muncă de specialitate, de atelier.*

– Te-ai pregătit într-un mod foarte atractiv!

– *Adevărul e că am venit aici să vorbesc ca unor ascultători potențiali de radio. Și ce nu am spus în timpul prelegerii: mulțumesc și pe această cale Institutului, și personal directoarei, pentru că a fost prima instituție românească care a acordat atenție emisiunii radiofonice, ceea ce probabil nu este întîmplător, fiindcă știm că cei mai mulți cercetători ascultă emisiunile noastre. Le sîntem recunoscători... Am ales un mod de prezentare demonstrativ, fiindcă cred că ar fi fost illogic să vorbesc doar din hîrtie despre radio, iar prin montajul impresionant, chiar și pentru mine, am încercat să conving asistența despre valoarea arhivei noastre din cei 20 de ani.*

(Continuare în pag. a 3-a)

La ședința Prezidiului A.Ț.R.U.

Alegerea comisiilor și adoptarea unor hotărâri de funcționare

În ziua de 5 noiembrie a ținut prima sa ședință **Prezidiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria**, la ordinea de zi figurând: *dezbaterea și adoptarea Regulamentului de funcționare, alegerea comisiilor de lucru, adoptarea unor hotărâri legate de funcționarea Oficiului A.Ț.R.U. și diverse.*

La ședința prezidată de **Traian Cresta**, președintele A.Ț.R.U., membrii Prezidiului au adoptat, cu mici modificări, Regulamentul de funcționare, normele acestuia fiind în concordanță cu legile în vigoare.

A urmat apoi alegerea celor cinci comisii de lucru pe baza propunerilor înaintate de vicepreședintele **Gheorghe Grósz** (vezi

mai jos) după ce, conform Statutului A.Ț.R.U., s-a format și componența **Cabinetului prezidențial**, anume din: **Traian Cresta**, președinte, **Gheorghe Grósz**, **Gheorghe Gulyás** și **Ioan Tanaszi**, vicepreședinți, **dr. Gheorghe Ruzsa**, președintele Comisiei de regulament, **dr. Maria Berényi**, președintele Comisiei de învățământ, **Tiberiu Boca**, președintele Comisiei culturale, **dr. Ioan Szelezsán**, președintele Comisiei economico-financiare și **Gheorghe Árgyelán**, președintele Comisiei cu relații externe.

Membrii Prezidiului au decis și în problema unui **Concurs** pentru ocuparea postului de conducător al Oficiului Autogovernării,

precum și al doi referenți, unul cu post întreg, iar al doilea cu semipost (vezi aparte), precum și a unui **Apel** privind conferirea distincției „*Pentru românii din Ungaria*” și a înaintat propunerea pentru persoana care este demnă pentru distincția „*Pentru minoritățile din județul Bichiș*”, care urmează să fie acordate cu ocazia **Zilei Minorităților din Ungaria** în luna decembrie a.c.

La capitolul diverse, pe motivul că A.Ț.R.U. deocamdată nu dispune de fonduri financiare suficiente, Prezidiul a refuzat cererea miherechenilor de a contribui cu 910.000 forinți la cheltuielile organizării **Zilei Culturale a Românilor din Ungaria**, din simbăta trecută, precum și cea de 300.000 forinți a

apatenilor cerută pentru restaurarea iconostasului bisericii din localitate.

La încheierea ședinței **dr. Gheorghe Mihăiescu**, membru al Prezidiului, a comunicat următoarele: **Editura „Etnikum”** din Budapesta informează școlile implicate, inclusiv cele românești, că începând cu data de 1 noiembrie 1999 manualele pentru minorități apărute la această editură pot fi comandate la **Centrul Informativ și Editorial „Croatia”** (1065 Budapesta, str. Nagymező nr. 49.). În același timp se aduce la cunoștința celor interesați că Editura „Etnikum” a cedat dreptul de editare al propriilor manuale Centrului „Croatia”.

- km -

Componența comisiilor Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria

COMISIA DE REGULAMENT

1. dr. Gheorghe Ruzsa (Micherechi), *președinte*
2. Alexandru Finna (Chitighaz)
3. dr. Gyula Borsa (Budapesta)
4. Ioan Blaga (Apateu)
5. Gheorghe Szántó (Lökösháza)

COMISIA DE ÎNVĂȚĂMÎNT

1. dr. Maria Berényi (Budapesta), *președinte*
2. Mihaela Bucin (Seghedin)
3. Maria Czeglédi Gurzau (Giula)
4. Viorica Orosz Fábán (Budapesta)
5. Alexandru Monok (Săcal)

COMISIA CULTURALĂ

1. Tiberiu Boca (Seghedin), *președinte*
2. Mihai Ardelean (Micherechi)
3. Mihai Vigyikán (Otlaca-Pustă)
4. Petru Szelezsán (Chitighaz)
5. Klára Kovács (Jaca)

COMISIA ECONOMICO-FINANCIARĂ

1. Ioan Szelezsán (Aletea), *președinte*
2. Ioan Kozma (Békéscsaba)
3. dr. Teodor Orosz (Békéscsaba)
4. Gábor Krizsán (Leta Mare)
5. Mihai Nyisztor (Micherechi)

COMISIA RELAȚIILOR EXTERNE

1. Gheorghe Árgyelán (Cenadul Unguresc), *președinte*
2. dr. Alexandru Árgyelán (Budapesta)
3. Eva Ruzsa Bányai (Békéscsaba)
4. Marius Maghiaru (Budapesta)
5. Teodor Bálint (Sarkad)

Apel

Prezidiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria solicită și pe această cale asociațiile și instituțiile civile din rîndul minorității române din Ungaria să facă propuneri cu privire la conferirea distincției „**PENTRU ROMÂNII DIN UNGARIA**”, distincție fondată de A.Ț.R.U.

Propunerile trebuie să conțină datele și activitatea persoanei sau comunității recomandate.

Propunerile pot fi înaintate pe adresa: **Oficiul A.Ț.R.U. 5700 Gyula, str. Eminescu nr. 1., pînă la data de 30 noiembrie 1999.**

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria publică

CONCURS

pentru ocuparea:

- A: postului de **conducător al Oficiului Autogovernării**
B: posturilor de **referenți ai Oficiului Autogovernării** (un post întreg și un semipost)

Pentru posturile publicate pot concura doar cetățeni maghiari de naționalitate română din țară, care dispun de

- studii superioare;
- cunoașterea limbii române la nivel înalt;
- experiență în domeniul coordonării unor munci desfășurate în sfera autogovernărilor minoritare sau în cadrul vreunei comunități române;
- certificat de conduită morală (eliberat în ultimele 30 de zile de forul competent de poliție).

Dosarul fiecărui candidat trebuie să cuprindă:

- o autobiografie succintă,
- copiile actelor care adevăresc absolvirea vreunui institut de învățămînt de grad superior,
- schițarea concepției privitoare la felul cum ar vrea să îndeplinească sarcinile respective.

Dosarele de candidare trebuie înaintate sau depuse la adresa **Oficiului Autogovernării** (5700 Gyula, str. Eminescu, nr. 1.) pînă la data de **10 decembrie 1999.**

Dosarele depuse vor fi examinate și aprobate de **Prezidiul A.Ț.R.U.**

Ocuparea postului, salarizare pe baza înțelegerii, luînd în considerare legile în vigoare.

Termenul aprecierii și deciziei: **20 decembrie 1999.**

Funcțiile vor putea fi ocupate cu data de **1 ianuarie 2000.**

Așteptări față de conducătorul Oficiului

Conducătorul Oficiului va avea datoria să coordoneze munca A.Ț.R.U. Va trebui să asigure condițiile tehnice pentru activitatea de specialitate a A.Ț.R.U. Conducătorul Oficiului va trebui să stea la dispoziția tuturor cerințelor comunităților românești. Sarcina conducătorului va mai fi și asigurarea contactelor dintre membrii cabinetului Prezidențial, Prezidiu și forurile competente. Și nu în ultimul rînd să fie la curent cu năzuințele românimii din Ungaria.

Așteptări față de referenți

1. Unul dintre referenți (cu post întreg) va avea datoria să se ocupe de sarcinile care derivă din domeniul învățămîntului minoritar, să ajute la promovarea și îmbunătățirea condițiilor instructiv-educative. Tot acestui referent îi va reveni sarcina să îngrijească și să întrețină legături cu organizațiile obștești, cu comunitățile bisericești, cu forurile autogovernărilor din localitățile cu populație românească.

2. Al doilea dintre referenți (cu post semipost) va avea datoria să se ocupe de problemele legate de păstrarea tradițiilor culturale ale românilor din Ungaria, de asigurarea condițiilor de funcționare a formațiilor folclorice, de sprijinirea și ambiționarea șantierelor de creație.

Ședința Autogovernării minoritare române din Békéscsaba

Întîlnire cu colectivul săptămînalului nostru

La 3 noiembrie a.c., la sediul din *Casa întreprinzătorilor* din Békéscsaba și-a ținut ședința ordinară **Autogovernarea minoritară română** din reședința județului Bichiș, la care a fost invitat și a și participat aproape toți membrii colectivului redacțional al săptămînalului nostru

Foia
românească

Și deloc nu întîmplător. La ordinea de zi a ședinței prezidată de **Gheorghe Grósz**, președintele autogovernării românești a figurat, inițial printre altele, dar după cum s-a adevărit ca punct principal, legătura autogovernării cu presa scrisă românească, posibilitățile extinderii relațiilor – apreciate și pînă acuma bune – și s-au înaintat și noi propuneri în vederea îmbunătățirii contactelor cu cititorii.

După o scurtă introducere făcută de **dr. Eva Ruja Bányai**, membru al Autogovernării minoritare române din Békéscsaba, de altfel și ea redactor al săptămînalului nostru, care s-a referit la legăturile ei cu românimea din reședința de județ (de altfel domiciliată în orașul Giula) au urmat discuții libere, lipsite de orice protocol sau formalitate, la care și-au dat o contribuție activă atît membrii autogovernării, cît și membrii colectivului redacțional. Astfel s-a abordat problema cum sînt: frecvența apariției pe coloanele Foi (fie o știre scurtă, fie o relatare mai detaliată) a activității comunităților românești din Békéscsaba (Autogovernarea minoritară română, Uniunea Români-

lor din Bichișciaba), limba-jul folosit (să fie scris într-un limbaj literar, dar totodată să se folosească cuvinte și expresii simple pe care le înțeleg și românii de pe aceste meleaguri), libertatea și independența presei, obiectivitatea unor scrieri dar și unele probleme tehnice legate de redactarea săptămînalului.

În fine, după problemele abordate de „cele două părți” (autogovernare și redacție), cei doi moderatori fiind președintele **Gheorghe Grósz** și respectiv **Mihai Kozma**, directorul săptămînalului *Foia românească*, s-a ajuns la concluzia comună: întîlniri de acest gen sînt foarte utile și merită să se continue și în alte localități, deoarece asupra multor sugestii merită să se mediteze în folosul nostru reciproc.

La capitolul diverse, președintele autogovernării minoritare i-a informat pe cei prezenți despre participarea la *Ziua Culturală a Românilor din Ungaria*, despre convorbirile purtate cu **dr. Doncsev Toso**, președintele *Oficiului Minorităților Naționale și Etnice*, precum și despre inaugurarea, la 12 noiembrie, ora 15.30 a expoziției artistei **Elena Ruja**, care va avea loc la *Casa de cultură a slovacilor din Bichișciaba*. Vorbitorul a cerut în încheiere să dăm publicității că Autogovernarea minoritară română așteaptă și în continuare propuneri privind conferirea distincției „*Pentru românimea din Bichișciaba*”, care va fi înmînată la 17 decembrie, cu prilejul „*Zilei Minorităților din Ungaria*”.

- k -

Ședința Prezidiului Uniunii Culturale

Vineri, la 5 noiembrie a.c., la sediul de pe strada Doja s-a întrunit **Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria**. Actualitatea ședinței a fost motivată de apropiata adunare generală. Ca atare, scopul constăturii a fost de a pregăti documentele necesare pentru adunarea generală, care a fost convocată pentru ziua de 13 noiembrie, 1999, la ora 10, în aceeași clădire a sediului UCRU, de pe str. Doja.

La recenta ședință s-a decis ca darea de seamă va fi întocmită de **Florica Santău**, președinta Uniunii, pe baza documentelor, pe baza planului de activitate și pe baza activității

Uniunii, privitoare la perioada trecută de la ultima adunare generală. În continuare a fost prezentată lista delegațiilor care urmează să sosească la adunarea generală, a fost propusă formarea comisiilor necesare pentru desfășurarea adunării, conform cu statutul de funcționare a acestei organizații civile. În cadrul adunării generale se vor desfășura și alegerile noilor membri ai Prezidiului, precum și deținătorii de funcții ai U.C.R.U.

La punctul *diverse* au fost dezbătute acțiunile de actualitate organizate, precum și situația financiară a Uniunii.

Șt. O.

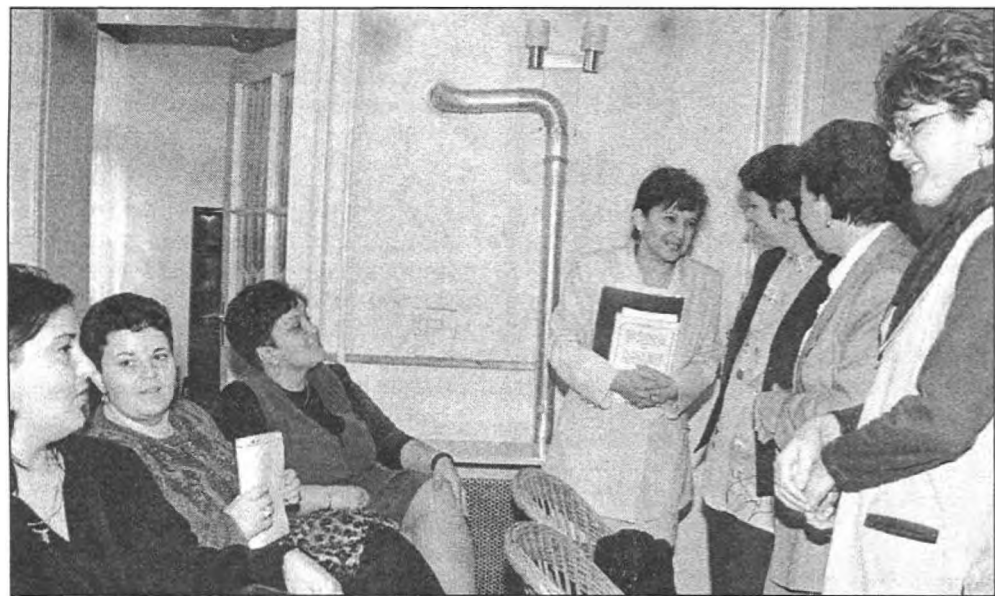
SIMPOZION – 1999

Cu optimism științific în pragul noului mileniu

(Urmare din pag. a întâi)

Am remarcat că la această a noua sesiune științifică s-au prezentat cu prelegeri mult mai mulți experți, specialiști din România ca altădată. Printre ei am putut-o asculta și pe **Narcisa Știucă** de la Centrul Național al Creației Populare din cadrul Ministerului Culturii:

În ultimii ani nu am fost niciodată în această comunitate românească, însă am avut colegi de facultate, printre care aș menține-o pe **Ana Hoțopan**, care și-a susținut doctoratul în România, și pe **Mihaela Bucin**, care-și pregătește doctoratul chiar la catedra noastră de etnografie. Dar am cunoscut multă lume de aici prin publicații. Sînt foarte importante aceste elemente care vin din această, am crezut noi, arie laterală. Din păcate, această comunitate nu mai conservă ceea ce ne-am așteptat noi să fi conservat, și anume: viața spirituală în totalitatea ei. Dar exact acele lucruri – parcă Dumnezeu așa a vrut –, pe care noi le-am trecut cu vederea, le-am ocolit, se păstrează aici și sînt prinse în lucrările colegilor noștri care cerce-

tează și publică despre spiritualitatea românească. Marea calitate a acestui Simpozion este însăși întâlnirea, faptul că oamenilor li se oferă prilejul de a se întâlni. Nivelul manifestării a fost pentru mine surprinzător de ridicat... Un alt punct important care s-a atins aici este legătura dintre generații. Practic se vede un progres, se vede o întoarcere către imaginația poate de mine, de poimîine, de peste cîteva zeci de ani ai acestei zone. Probabil că nu va trece nici un secol și vor dispărea de tot vorbitorii de limbă română, dar ceea ce se scrie, se înregistrează – cum ne-a arătat și **Eva Iova** – rămîne undeva, într-o arhivă, și aceste arhive nu vor fi supuse pieirii. Așa să sperăm!

Prin prezența lor mi-au stîrnit din nou satisfacția acel grup al profesoarelor de la cîteva școli românești, care nu pentru prima oară își înscriu numele pe lista participanților – poate ar merita chiar să fie păstrată pentru viitor o listă a „ascultătorilor” fideli ai Simpozioanelor.

Ana Secan Navratil, profesoară din Giula, e una dintre acele cadre didactice, care simt nevoia de a fi martorii acestor întâlniri spirituale:

Începînd de la primele ediții științifice vin mereu să ascult prelegerile susținute, chiar mă consider o membră fondatoare. Sînt mîndră de cercetătorii noștri, simt un adînc respect față de eforturile lor, față de realizarea acestor prelegeri ample, cînd săptămîni, luni sau ani în șir se cercetează, pînă se ajunge la acest rezultat. De fiecare dată admir aceste personalități de cultură din rîndul nostru... Nu-i indiferent nici faptul că în predare mă pot baza pe multe date etnografice, folcloristice, istorice, chiar și lingvistice auzite aici, mai ales în transmiterea cunoștințelor legate de cultura și civilizația românească. Conferențiarul mă surprind de fiecare dată cu noutăți, cu noi expresii, regionalisme din graiul vorbit în diferitele zone, cu date referitoare la obiceiuri. Fiecare prelegere este valoroasă din alt aspect, dar pentru mine, ca profesoară de română, înseamnă și o adevărată sursă de procurare a unor noi cunoștințe.

După două zile care fizic ne-au obosit, dar sufletește ne-au întărit, directoarea Institutului și-a luat rămas bun plină cu încredere:

Noi am inițiat prin Institut cercetarea patrimoniului cultural al românilor din Ungaria. Două zile în șir am expus cîte ceva din acest patrimoniu în limba română și ne-am demonstrat devotamentul în limba română... Institutul încearcă, de fiecare dată, ca limba română să se mențină. Îmi pare bine că am auzit aici cum că cercetătorii români din Ungaria sînt la curent cu bibliografia și cu terminologia actuală de specialitate, profesională. Noi ne străduim cu insistență să fim la curent, fiindcă noi sîntem cei care trebuie să ducem cultura românească în noul mileniu.

- anra -

În cadrul Zilelor „Pándy”

Medicul dr. Mihai Pilan a primit titlul de adjunct

Orașul Giula este un centru cultural al naționalității noastre, dar este considerat în general și un important centru sanitar, unde lucrează și numeroși medici români, a căror activitate sanitară zilnică este mult apreciată de conducerea spitalului, colegi și bolnavi.

În trecutul apropiat, cu prilejul Zilelor „Pándy”, într-un cadru festiv medicului neurolog-psihiatru **dr. Mihai Pilan** i s-a apreciat munca de pînă acum, primind titlul de avansare profesională: adjunct.

Pentru a-l felicita și pentru a-l estima prin acest scurt articol, l-am deranjat la locul de muncă, la secția de neurologie și psihiatrie nr. 2. a Spitalului județean „Pándy Kálmán” din Giula, condusă de medicul primar **dr. Jenő Gyuris**.

La începutul discuției noastre, știind că e originar din satele bichișean Otlaca-Pustă, m-am interesat, dacă mai știe despre vreun consătean care a devenit doctor. Era un motiv potrivit ca să-l întreb pe doctorul Pilan despre anii de copilărie și școală din satul natal.

– Nu prea știu despre nimeni dintre otlăcani că și-ar fi ales această misiune, ceea ce pe mine nu m-a influențat în nici o direcție.

Pentru mine satul natal, locul de unde am pornit, înseamnă și azi foarte mult. Îmi amintesc clar că nici nu-mi plăcea să ies din sat, trăind aici destul de izolat. În primul rînd învățam cît se putea de mult, fiindcă aceasta era marea mea pasiune. În timpul verii lucram conform posibilităților și capacităților mele. Deci, eu numai acasă, în cuibul părintesc m-am simțit bine. Tocmai din acest motiv, cînd am participat o dată, la o tabără de tineret, abia am rezistat. Chiar și mai tîrziu am suferit de dorul familiei, că țineam atît de mult la cei de-acasă – mai ales cînd m-am înscris la propunerea părinților – la Liceul „N. Bălcescu” din Giula. Foarte greu m-am acomodat. În clasă eram singurul otlăcan și nu am reușit să mă obișnuiesc prea repede. Mi-a trebuit aproape un semestru, că în fine nu am renunțat la școala medie e mulțumită mai ales profesorilor. Dacă nu m-ar fi încurajat Céci néni, prin cuvintele ei blînde și înțeleghătoare mi-aș fi întrerupt studiile.

– Încă în anii de liceu v-ați hotărît să deveniți medic?

– La început nu m-am orientat în această direcție. Părinții mei voiau să mă fac avocat, iar pe mine mă interesa mai cu seamă tehnica, dorind să devin inginer, specialist în domeniul electronic. Abia, în anul patru, după o cugetare îndelungată, dacă oare aș fi apt pentru misiunea de medic – fiind sigur de generozitatea și dragostea față de oameni – m-am hotărît să dau examenul de admitere la Facultatea de Medicină din Seghedin. Relatez acest pas hotărîtor fiindcă în anii de liceu mă pregăteam paralel și pentru studii de inginerie, dar și medicină, pregătindu-mă și rezolvînd probleme de fizică, matematică și biologie în cadrul unui curs pregătitor (pe țară) în vederea examenelor de admitere. Aceste probleme rezolvate și testele trebuiau trimise centrului de studii iar ulterior au fost apreciate de o comisie. Cu toate că în permanență eram nemulțumit de cunoștințele mele, speram să primesc cunoștințe suficiente de la școala mea – fiindcă în anii aceștia eram obsedat mereu de un sentiment de inferioritate. Încă la prima încercare am reușit admiterea la medicină: la examenul în scris am primit nota cinci la ambele discipline. La examenul oral aproape că nici nu m-au chestionat..., deci liceul m-a pregătit mulțumitor.

– Au urmat anii de studenție...

– Foarte frumoși eram. Dar studiul

medicinii ca atare a fost foarte greu, deși interesant. M-au atras mai mult domeniile de specialitate: medicina internă, obstetrica, din care mi-am pregătit de fapt și lucrarea de specialitate. De fiecare dată, practica de vară am făcut-o la spitalul din Giula și încă de atunci m-a atras tot mai mult secția unde lucrez și azi.

– Am avut noroc în acest sens, că imediat după obținerea diplomei (la 15 septembrie 1986) am fost angajat aici unde mă simt foarte bine și am primit mult ajutor din partea medicului-șef primar.

Dorind să avanseze profesional, particip la diferite cursuri și conferințe. Cu cîteva săptămîni în urmă am fost la Salzburg, de pildă, tocmai în acest scop. În repetate rînduri traduc articole și materiale de specialitate scrise în limba engleză, iar traducerea le prezint și colegilor mei. În anul 1991 mi-am luat examenul de specialitate de neurologie.

– De limba română vă folosiți din cînd în cînd?

– Cum să nu! Chiar foarte des. În multe cazuri, bolnavii sosiți din localități din împrejurimi se descurcă mai ușor în limba română și astfel devin mai „deschiși” în prezentarea problemelor, mai cu seamă fiindcă tot mai mulți pacienți suferă azi de boli legate de neurologie și psihiatrie... Nu numai la cei români mă refer, ci în general. Chiar în ultimii ani numărul acestora s-a întreit, ceea ce dovedește că familiile sînt pereclitate de condițiile vitrege ale vieții, de problemele grave zilnice.

– M-ați întrebat, între timp, ce le transmiteți oamenilor care simt că au probleme de acest gen. Aș răspunde: să se prezinte la noi cu curaj, fără nici o prejudecată, ca să le putem ajuta din timp în vindecare, ca ei să devină din nou oameni de folos pentru familie și societate. Vindecarea este azi înlesnită, dispunînd de pe acum de o sumedenie de medicamente noi, decît bune și mai bune.

– Ce înseamnă pentru dumneavoastră noul titlu?

– Oricît de modest aș fi, n-aș spune că nu mi-a părut bine. Sînt sigur că în cursul anilor de muncă terapeutică am făcut totul ca să avanseze pe merit. Însă nimic nu se întrerupe aici – lucrez în continuare ca și pînă acum pentru și în interesul bolnavilor, ca să le redau pe cît e posibil din sănătatea pierdută.

– Noi vă felicităm și pe această cale și vă dorim succese de viitor!

– E. Bányai –

Ce să mai adaug? Școala generală românească din Micherechi funcționează într-o unitate de clădiri moderne, recent fiind reconstruită dintr-un fond central considerabil și clădirea veche. Se bucură copiii, se bucură corpul didactic, se bucură consătenii, fiindcă instruirea generațiilor tinere e garanția viitorului. Și pentru această muncă instructiv-educativă e necesar să fie asigurate și condiții optime, favorabile.

În istoria școlii din Micherechi a însemnat un eveniment de seamă când premierul țării a onorat inaugurarea festivă de la începutul noului an școlar.

Pe **Aurica Hoțopan**, directoarea școlii, am rugat-o să ne vorbească despre sentimentele legate de acest moment istoric din învățământul românesc.

– A fost într-adevăr un moment cu tangențe istorice nu numai în privința școlii, ci și în privința întregii localități. Ne-am simțit onorați și am simțit că sîntem apreciați ca cadre didactice, că se urmărește cu atenție activitatea noastră. Multă vreme nici nu am crezut că se va întâmpla așa ceva tocmai cu școala noastră. Lucrările de pregătire s-au desfășurat într-un ritm intensiv, cu teama în suflet, dacă terminarea reconstrucției se va realiza la timp. Chiar și elevii noștri au simțit atmosfera încordată dinaintea evenimentului. Cred că la urma urmelor întreaga festivitate a fost frumoasă, impresionantă și de neuitat.

– Cu această reconstrucție instituția dumneavoastră, funcționează de pe acum, în condiții europene.

– Pot spune cu mîndrie că pentru activitatea instructiv-educativă ne stau la dispoziție condiții perfecte. La ședința cu părinții de la începutul anului școlar, la care au participat și cadrele didactice, toată lumea și-a exprimat bucuria. Nu trebuie uitat că este în interesul tuturor ca copiii noștri să învețe în condiții optime și din punctul de vedere al sănătății. Și să băgați de seamă: chiar și mobilierul sălilor a fost pregătit luînd în considerare vîrsta elevilor. Dar, de acum înainte și dispoziția noastră, a pedagogilor, e mai bună.

De altfel în privința materialelor auxiliare audio-vizuale, demonstrative sîntem încă în

Un cadou prețios

etapa procurării acestora, stîndu-ne la dispoziție un fond de 400 000 de lei. Tot cu sprijinul Primăriei și din fonduri cîștigate prin concurs vom mai cumpăra două proiectoare de scris.

– Cu aceste reconstrucții se vor reduce și cheltuielile de întreținere a instituției. M-ar interesa, dacă mai e ceva de făcut la școala dumneavoastră?

– Desigur, dacă atît sistemul de încălzire, cît și celelalte condiții de funcționare sînt moderne, cheltuielile vor scade în mod proporțional. Dar nu putem spune că nu mai avem nimic de făcut în această privință. Autogovernarea locală a început și se fac deja lucrările de modernizare a sistemului electric, reînnoirea parchetului. Deci nu vom fi uitați nici în viitor. La fel: și părinții au fost sprijiniți, Primăria achitînd și în anul acesta prețul manualelor și al caietelor.

– La începutul anului școlar au fost cîteva săptămîni de tranziție.

– Într-adevăr, investiția nouă a avut un

termen de finisare de un an: din octombrie pînă în octombrie. Deci, cu inaugurarea festivă a vechii aripi toate clasele și-au reocupat locul, sălile obișnuite.

– Ce alte noutăți i-au așteptat pe elevi și pe cadrele didactice ale școlii?

– În primul rînd țin să accentuez că aprovizionarea cu cadre de specialitate e maximă, ceea ce și în raport național este o raritate.

Firește, au pornit toate cercurile tradiționale de îngrijire a talentelor noastre, introducînd la cercul de limba maternă și cunoștințe de cultură și civilizație românească. Apoi, zilnic se face educație fizică, iar după-masă, în trei grupe, cît și îngrijirea rezervelor.

Ca o noutate pentru corpul didactic: împreună cu Institutul Pedagogic Județean Bichiș, am lansat la școala noastră un curs de informatică, sub conducerea profesorului **Mihai Bóka**, la care s-au înscris vreo zece colegi cît și cinci educatoare de la grădinița

de copii. Acest curs va însemna pentru cadrele didactice și 40 de ore de perfecționare din cele obligatorii. În vara aceasta, parcul de calculatoare s-a ridicat la 10, îmbogățindu-se cu încă două computere.

Ori de cîte ori intru pe poarta școlii din Micherechi, nu o pot face fără ca să mă copleșească amintirile, legate de acești pereți, coridoare, bănci și de foștii profesori de aici. Oricum, strîng pumnii, ca toți profesorii și învățătorii din școală să trimită pe calea vieții mulți copii înzestrați cu cunoștințele pe care le-am primit și eu cu mulți ani în urmă.

Căutînd printre amintirile mele, am pornit spre clasa înțîi ca să mă conving cu ochii de sentimentele copiilor, pe care i-am găsit în sala lor modernă.

Sub îndrumările învățătoarei **Ana Martin Ardelean**, cei mai mici școlari încercau tocmai în cor pronunțarea corectă a unor sunete. 25 de fețe mirate s-au îndreptat spre mine, înapoi spre învățătoarea lor.

– Nu vă speriați, aș vrea doar să-mi povestiți cum vă place școala, ce ziceți de sala voastră?

Nu mi-a rămas altceva de făcut decît să ascult răspunsurile scurte, dar formate în propoziții întregi.

Nu-i așa, că e frumoasă sala?

Am văzut cum s-a construit. Am trecut de multe ori pe lîngă ea.

Am venit în vizită și cu educatoarele noastre.

Vezi ce mese și scaune avem? Avem grijă de ele!

Nu le murdărim, nu scriem pe ele!

Apărăm și pereții curați. Nu-i lovim, nu-i mîzgălim!

Ținem ordine. Ne împachetăm cărțile și caietele.

Cînd mîncăm, punem șervețelul pe masă.

Uite cîte litere sînt puse pe pereți! Pe toate le vom învăța.

Abia aștept să citesc!

Ei, da! Cam așa trebuie să ne bucurăm, cînd primim un cadou.

Un cadou frumos au primit și elevii, și cadrele didactice, și părinții elevilor, și viitorii părinți din Micherechi.

– anra –

„...Altă profesie nici nu mi-aș putea imagina...”

Vizitînd recent școala românească din orașul Aletea, directoarea **Magdalena Hering** m-a informat cu bucurie cum că din septembrie corpul didactic s-a îmbogățit prin angajarea tinerei profesoare **Gabriela Furák**, din Chitighaz. M-am folosit de ocazie și i-am solicitat un interviu.

– Gabika, te poți considera drept norocoasă că ai găsit loc de muncă.

– Am încercat să mă încadrez în muncă la Școala profesională „Göndöcs” din Giula, dar nu mi-a reușit. Iar fiindcă voiam neapărat să activez în apropierea comunei Chitighaz, unde locuiesc, domnul director **Ion Budai** mi-a propus să mă prezint la școala aleteană unde se căuta tocmai profesor de istorie. Deci, am avut noroc: de la începutul anului școlar navetez la această instituție de învățămînt, unde m-au primit cu cordialitate

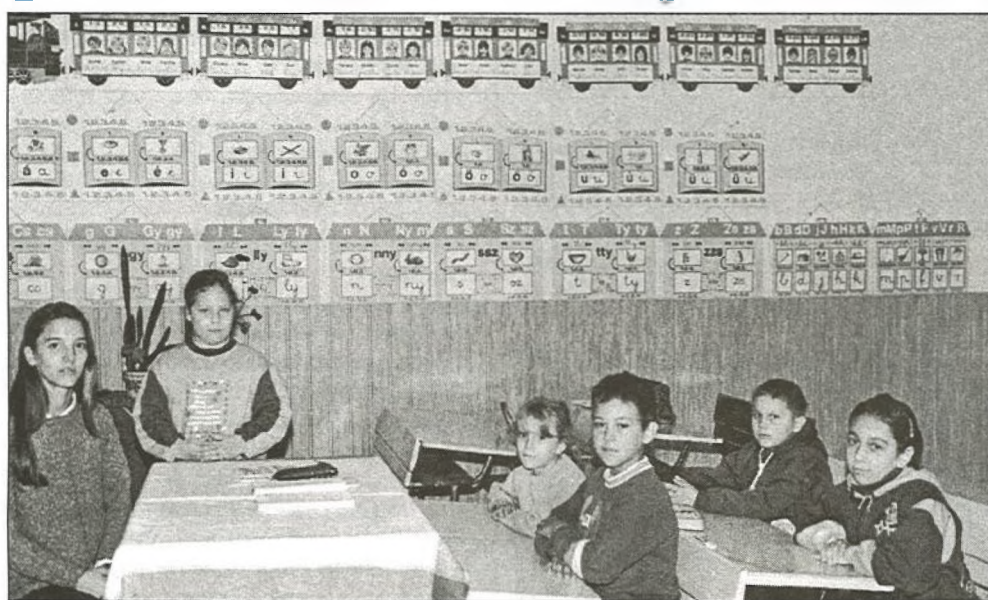
– Care e cealaltă specialitate a ta?

– După ce am terminat Liceul „N. Bălcescu” din Giula mi-am continuat studiile la Școala Superioară Pedagogică „Juhász Gyula” din Seghedin, obținînd în vară diploma de profesor cu specialitatea română-istorie. Lucrarea de specialitate din istorie mi-am pregătit-o pe tema: „Istoria comunei Chitighaz”, care mi-a reușit foarte bine, fiindcă am colecționat un material valoros și vast. În plus, acum lucrarea mi se pare de mare folos. La institut ne-au pregătit minuțios, ne-am acumulat cunoștințele necesare pentru a corespunde exigențelor, de a putea sta la catedră, în fața elevilor cu cunoștințe temeinice.

– Un an am asistat la lecțiile de istorie la Seghedin, unde am făcut practica pedagogică. Mulțumită cadrelor didactice foarte bune, simt că aș putea face față cerințelor la orice școală. În cursul superior predau numai istoria și sînt dirigintă la clasa a treia. Dar predau și alte discipline în celelalte clase ale cursului inferior, ca învățătoare necalificată.

– Cum îți amintești de anii școlari?

– Deși nu mă trag dintr-o familie pur ro-

mânească, m-am considerat totuși ca apărținătoare naționalității române. Deci nu a fost întîmplător că am învățat la Liceul „N. Bălcescu”. Acolo am primit nespuse de mult ajutor, mai ales moral... cînd mă gîndesc la perioada cînd am pierdut-o pe mama. Văzîndu-mi perseverența, sîrguința de a-mi în-

suși cît mai bine limba română, profesoara mea de specialitate, **Florentina Oltean**, care era și diriginta clasei, m-a încurajat, s-a ocupat mult cu mine. În această ordine de idei: inițial am fost repartizată în grupa de începători, dar pe parcurs am insistat, m-am chinuit cu româna, pînă am reușit să iau examenul

Către absolvenții Liceului „Nicolae Bălcescu”

Corpul didactic și elevii Liceului „Nicolae Bălcescu” adresează un apel tuturor absolvenților, invitîndu-i cu deosebită stimă la aniversarea celor 50 de ani de la înființare.

Festivitatea se va desfășura în incinta noului cămin la data de **26 noiembrie 1999**.

Începînd cu ora 14 vor avea loc **întîlnirile promoțiilor**, urmate de **programul cultural** al liceenilor, cît și de o „**serată a generațiilor**”.

În loc de invitații la adrese personale, rugăm pe această cale pe toți absolvenții noștri să răspîndească vestea organizării acestui eveniment important.

Direcțiunea liceului

Din motive organizatorice rugăm să anunțați participarea (nr. persoane) pînă la **22 noiembrie a.c.**

Adresa: 5700 Gyula, Liceum tér 2. Tel.: 66/463-161; 467-583

de limbă (gradul de bază și mediu). La catedra de română din Seghedin am fost iar norocoasă, avînd profesori care au făcut totul să ne predea cît mai mult. Aș aminti și nominal dacă se poate pe: **Elena Munteanu**, **Gheorghe Irimiaș**, **Eva Ruja Molnár**, cărora le mulțumesc și pe această cale.

Însă îmi pare rău că nu-mi dau seama de motivul adevărat, că deși am diplomă de profesor de română, simt că n-aș fi capabilă să predau această disciplină... Mai mult chiar: n-aș avea curajul, nici măcar să dau un interviu pe românește...

– De altfel, cum te simți la școală?

– Cadrele didactice, directoarea m-au primit cu drag, mi-au ajutat cînd era cazul. Mulțumită atenției tuturor, m-am acomodat destul de ușor în această comunitate. Totuși, făcînd comparație cu școala din Chitighaz, de pildă, unde am făcut practica pedagogică la română, simt diferența. La Aletea se vorbea mult despre desființarea școlii, ceea ce a influențat negativ școlarizarea. Pe de altă parte, în școală avem mulți elevi proveniți din familii cu situație dezavantajoasă, ceea ce la fel, îngreunează activitatea, deși efectivul claselor e redus. În orice caz, eu țin foarte mult la acești copii, chiar îi iubesc. Ei simt la fel dovada este cînd îmi pun întrebări copilărești: „Doamna profesoară, ce faceți?”, „Nu sînteți bolnavă?”, „Vă doare ceva?”, „Am fost răi?”.

– Pentru ei fac totul și doresc ca în viitor să fac și mai mult, simțînd că am suficientă energie și am scopuri concrete în educarea și instruirea lor.

O altă profesie nu mi-aș putea imagina... Păcat că financiar cadrele didactice nu sînt apreciate în mod cuvenit... Iar situația materială nu e indiferentă, pentru că mi-aș dori și eu asigurarea bazei existențiale: o familie fericită, într-o locuință cît de micuță, pe care trebuie s-o realizez din forță proprie...

– E. Bányai –

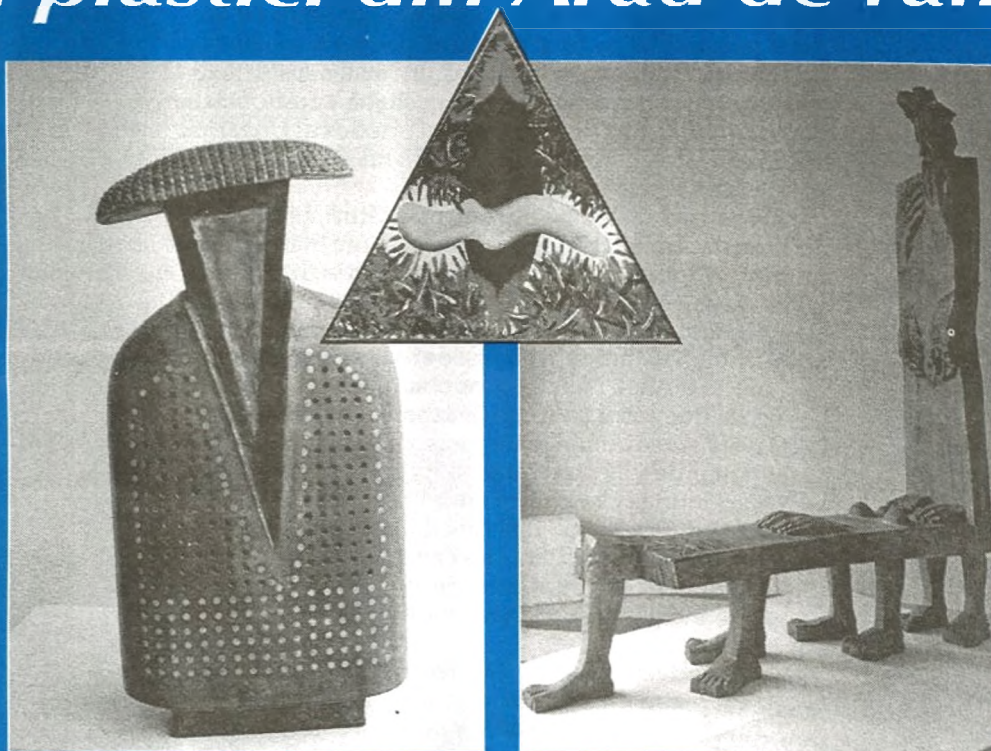
În Galeria Dürer din Giula

Patru artiști plastici din Arad de rang european

La sfârșitul lunii trecute s-a deschis în Galeria „Dürer” din Giula expoziția artiștilor plastici arădeni **Onisim Colta**, **Iosif Stroia**, **Mihai Păcurar** și **Rudolf Kocsis**. Acești artiști plastici de rang european au mai expus de câteva ori în diferite galerii ale Ungariei, chiar și în Giula. Această „ieșire” și această componență nu este întâmplătoare. Căci ei, cei patru, se numără printre cei mai buni artiști plastici din vestul României. Fiecare dintre ei și-a ales aparte o cale fermă, clară, distinctă de a celorlalți, și în cursul anilor am constatat că nu și-au schimbat nici direcția, nici aspirațiile artistice. Ceea ce îi unește este efortul accentuat spre un profesionalism, particular pentru fiecare, deosebit de accentuat în istoria și evoluția artei românești.

Onisim Colta: pictor, grafician, scenograf este o personalitate marcantă printre artiștii plastici din Arad. Acum s-a prezentat în fața publicului giulan cu lucrări de grafică și pictură în ulei. Cea mai puternică trăsătură a artei sale o înseamnă precizia, finețea, ironia, toate acestea trăite printr-o expresivitate sincer mărturisită. Privind acuarelele sau pânzele în ulei ale maestrului Colta, ne pătrunde puritatea, echilibrul înțelept, bogăția cromatică, lumina și oglinda ei senină, care constituie tocmai puterea expresivității artistice la Colta. Tocmai de aici se trag rădăcinile miturilor și simbolurilor folosite. În acest fel, prin acest sistem de coduri: prin aceste forme și culori, Colta gîndește, lucrează și trăiește ca cei mai mari artiști ai Renașterii.

Iosif Stroia: grafician, tipograf. În pastelurile prezentate la această expoziție, artistul ne transmite un suflu nou, într-un stil elegant, fără echivoc. Creațiile sale au trăsături caracteristice distincte,

speciale, care sînt absolut individuale, numai ale sale. Prin ele se deschid spații noi, care țînesc din adîncul sufletului, printr-o linie specifică, care se amplifică și se multiplică cu eleganță și virtuozitate. Stroia este un spirit novator, inventiv, capricios, care întotdeauna reușește să treacă peste „taină” lucrărilor.

Mihai Păcurar: sculptor. De cînd îl cunosc, are „glas”, un stil puternic, hotărît, energic. Sentimentul și forma se deslușesc clar și direct, prin forme concrete și deschise. Tot ce face e trăit: filtrat prin viață, printr-o dramă omenească adevărată. Figurile sale sînt încărcate de un zbucium grav și purificator. Figurile cioplite sînt puternice, expresive, amintind de sculpturile medievale anonime.

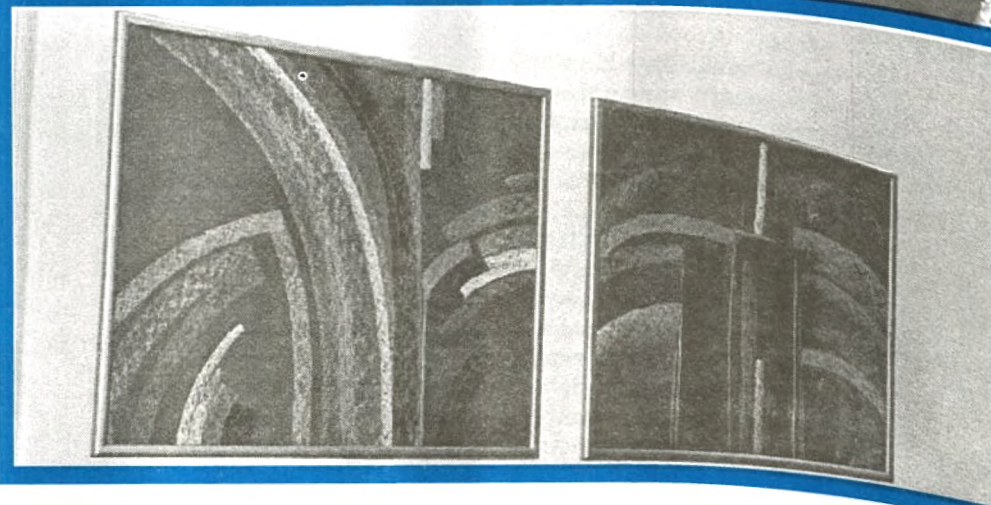
Rudolf Kocsis: sculptor. Prin formele sale rotunjite, frumos lucrate, prin curbele unduioase și formele abstracte sugerează viața și implică omul în dezvoltarea universului, încadrînd omul în cadencele universale. Astfel Kocsis reușește să ne dea un chip – în ciuda stilului abstract – un chip despre felul cum am putea să devenim. Artistul lucrează în perfecțiune și liniște, dîndu-ne impresia că ne cucerește pas cu pas, dîndu-ne speranța realului și iluzia unei melodii armonioase.

Actuala expoziție colectivă a artiștilor plastici din Arad aduce un surplus de valoare atît global, prin lucrările lor în totalitate, cît și individual, în parte, fără a renunța nici pentru un singur moment la trăsăturile individuale severe. În acest fel sporește forța expresivă a lucrărilor expuse, precum și capacitatea de comunicare a acestora, printr-o sinteză transmisă publicului căruia se adresează.

Text: Șt. Oroian – Foto: K. I.

FORME noi – în SPAȚIU nou

De cînd îi cunosc lucrările – de aproape trei decenii – colegul nostru **Ștefan Oroian** nu se abate de la drumul ales în arta plastică contemporană. Cu tenacitate și perseverență pășește temerar tot mai departe și tot mai sus pe calea pe care a luat-o, pe care singur și-a ales-o. E o cale minunată, dar plină de piedici: de piedicile ridicate de însăși arta plastică, de piedicile puse de tendințele artistice actuale, de piedicile puse de o societate care nu vrea să fie receptivă la alternativă sau inovație, de bețele-n roate, puse de mai marii din breaslă sau de alții. Iar Oroian, în mod consecvent, practică genul artistic ales, trecînd prin faze diferite dar întotdeauna ale aceluiași gen, fără să se abată de la acest drum. Artă nonfigurativă se cheamă acest gen artistic în mare generalitate. Stilul acesta poate fi apreciat drept constructivist, drept artă geometrică, drept abstractizarea formei. Dar prin îmbinarea elementelor geometrice și a culorilor, prin folosirea conștientă a anumitor tehnici, Oroian exprimă sentimente, trezește impresii, stîrnește fantezia, lăsînd acesteia frîu liber. Iar în această tendință, artistul se înnoiește mereu, de la o expoziție la alta – așa cum puteam

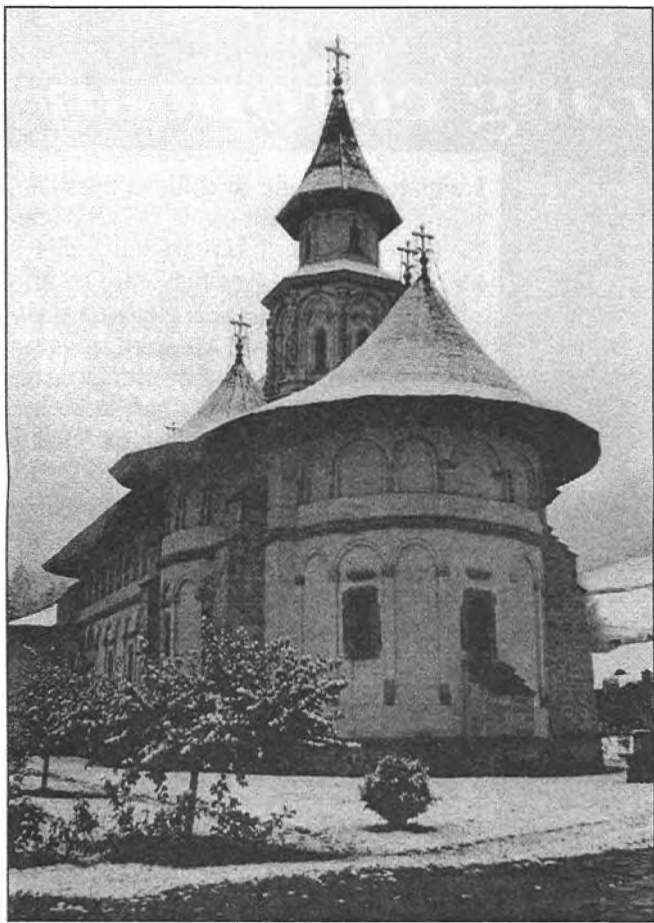

constata și recent, la vernisajul de la Teatrul Cetății.

Acolo, în clădirea de pe strada Kossuth a Teatrului s-a deschis, la 28 octombrie, prima expoziție din holul Teatrului, care de acum înainte urmează să devină o nouă galerie artistică, care a fost inaugurată festiv tocmai prin lucrările lui Ștefan Oroian. Acest vernisaj a dovedit, dincolo de marea apreciere a organizatorilor, un mare interes de public, asistența fiind atrasă nu numai de numele artistului, care devine tot mai cunoscut, ci și de arta practică de acesta. Și așteptările s-au adevărat: culori strălucitoare s-au împletit în forme nebănuite de rafinate sau uluitoare de simple, dar toate într-o armonie, într-un echilibru desăvîrșit. Nici o trăsătură de penel inutilă, nici o pată aurie de prisos, nici o linie negîndită, nici o curbă necugetată. Totul „construit” cu precizie de inginer și inspirație de artist. În acest fel, tablourile: pînze în ulei și pasteluri au generat satisfacții estetice, au stîrnit sentimente inedite, ne-au pus fantezia în mișcare, ne-au făcut sufletul să salte.

Oare ce așteptăm mai mult din partea unui artist, din partea creației sale?!

Text: E. Illyés – Foto: A. Radici.

ocazie și posibilitate să cunoaștem ceva mai îndeaproape viața oamenilor de pe aceste meleaguri. Casele moldovenilor sînt curate, ordonate, sînt gazde bune, oameni sîrguincioși. După un somn reconfortant, ne-am trezit într-o zi de iarnă adevărată: peste noapte fulgii au acoperit peisajul: zăpada a îmbrăcat pădurile, dealurile, munții s-au îmbrăcat în haină albă „în cinstea sosirii noastre”. Era zi de duminică, iar sfînta slujbă a fost oficiată de *Preasfințitul Ț Sofronie*, episcopul ortodox al Ungariei.

La ora 12, tot în trapeză, s-a servit o masă bogată (ciorbă, sarmale și pește prăjit).

După-masă am vizitat muzeul mănăstirii, călăuziți de un monah. Am aflat istoric al acestei sfinte mănăstiri cu hramul „Adormirii Maicii Domnului”, am vizitat cel mai bogat muzeu monastic din România, în care am avut ocazia să vedem obiectele păstrate din vremea lui Ștefan cel Mare, minunate broderii cu fir de aur, manuscrise, icoane, obiecte de cult. Ne-a impresionat îndeosebi tripticul purtat de domnitor pe timpul războaielor. Vizita noastră la mănăstirea Putna s-a terminat în Sala de tron, unde, la un pahar de vin, starețul ne-a împărțit fiecăruia dintre noi cadouri și cite-o mică amintire de la această vestită Mănăstire a lui Ștefan cel Mare. Iar Episcopul Ț Sofronie ne-a binecuvîntat, ca să avem putere, de a continua acest pelerinaj de neuitat. Și am luat-o spre Rădăuți, să ne închinăm la Mănăstirea Bogdana cu hramul „Sf. Nicolae”.

Biserica aceasta este una dintre cele mai vechi monumente de piatră din Moldova, ctitorită de Bogdan, în a doua jumătate a veacului al XIV-lea. Acest locaș sfînt și monument istoric „are simplitatea caselor țărănești din zonă”, păstrîndu-și forma originală pînă astăzi, cu ex-

Pelerinaj la Mănăstirile din Moldova (II)

Era deja întuneric, cînd grupul nostru a ajuns la Putna. Fiindcă am întîrziat I.P.S. PIMEN Suceveanu nu ne-a putut aștepta. Ne-au așteptat însă credincioșii și călugării în biserică, ca împreună să participăm la vecernie și utrenie. A fost o liturghie pe care nu o vom uita. Nu o vom uita, căci așa armonie încă nu ne-a atins sufletul și urechile. Cîntecul călugărilor (răspunsurile) erau atît de adînci și adevărate, încît cuvîntul, sunetul, armonia trebuia să ajungă negreșit în cer. Ne-am închinat la mormîntul domnitorului Ștefan cel Mare și Sfînt, lespedea fiind acoperită cu un baldachin de marmură albă. Acest loc sfînt a fost prima ctitorie a marelui domnitor. Tîrziu, după sfînta slujbă, în trapeza mănăstirii am fost serviți cu o cină domnească, și cu un pahar de vin. Sosind și starețul Arhim. Melhisedec Velnic, acesta ne-a salutat cu un tradițional bun venit, transmițîndu-ne totodată pacea și liniștea vieții monahale. Corul terminînd cina, a mulțumit cîntînd „Cu noi este Dumnezeu”.

Cînd s-a terminat cîntecul era deja tîrziu, era ora 10. Mănăstirea neavînd camere de oaspeți (fiindcă în vara anului acesta s-a prăpădit casa de oaspeți a mănăstirii în urma unui incendiu). Noi am fost cazați în satul Putna la case particulare. Această soluție s-a dovedit drept bună

ceptia pidvorului care a fost construit de Alexandru Lăpușneanu.

Pictura din interiorul bisericii este veche și interesantă. Fiind însă nerestaurată, nu se vede prea mult din ea, deși putem bănuși că este deosebit de bogată și arhaică. Și această mănăstire, ca multe altele, și-a deschis porțile abia după 1992. Iarăși eram în întîrziere, deci, trebuia să ne grăbim, ca, să mai ajungem la mănăstirea Arbore. Fiind grăbiți, după o mică rătăcire în drum, înainte de apus de soare am ajuns la paradisul înălțat în 1503 de hatmanul Luca Arbore – „boier, înalt dregător” al lui Ștefan cel Mare. Biserica are o formă nemaiîntîlnită pînă la vremea ei, cu o siluetă elegantă, cu pereții prelungiți și prin dominanța culorii verdelui întunecat, care dă o notă specifică picturii murale de aici. Se știe că frescele interioare sînt făcute de Dragoș Coman din Iași, care a fost chemat în 1514 de Ana, fiica lui Arbore, să picteze pereții acestui sfînt lăcaș. Această creație murală este unică și se simte că iconarul a cunoscut multe din bogăția și tainele picturii din vremea sa și că a umblat și prin țări străine studiînd arta bisericească în multe locuri resimțîndu-se chiar și influența pictorului Giotto.

Dar figurile lui Dragoș Coman par să fie mai vii, și în totalitatea ei această operă pare o sinteză a epocii. Acum interiorul e în lucru. Dar vîzînd cite ceva din părțile restaurate, ne putem imagina ce valori, ce frumusețe are muralia din interior.

În timpul vecerniei am ajuns la Suceava, la Mănăstirea Sf. Ioan cel Nou. Ne-am închinat la moaștele Sf. Ioan cel Nou din Trapezunt, aduse în cetatea Sucevei de Alexandru cel Bun, în anul 1402. Apoi Preasfințitul Ț Sofronie a intrat în altar, a participat la vecernie și a ținut o predică, ca apoi să binecuvînteze mulțimea adunată în catedrală. Privind biserica din incintă, lăcașul de închinare mi s-a părut dumnezeiesc: am văzut un film artistic unic, un vis. Această compoziție părea făcută de sus, din ceruri, iar credința oamenilor în Dumnezeu și smerenia lor a fost sinceră, convingătoare. Cu astfel de amintiri bogate ne-am reîntors la locul de pornire, la Mănăstirea Dragomirna să ne odihnim, ca apoi s-o luăm iarăși la drum.

La mănăstirea Humor încă nu am umblat, așadar a fost pentru mine o descoperire, o revelație, care fusese construită la începutul anilor 1500. Precum am aflat, zugravul picturilor murale din interior și exterior este cunoscut: era meșterul Toma din Suceava. Acest monument, cu armonia spațiului și vibrația culorilor calde, transmite prin divinitatea sa reminiscența strălucitoare a Renașterii. Din păcate, pictura de pe peretele din nord al bisericii nu prea se vede. Cu atît mai copleșitor, un adevărat „tezaur” este în schimb peretele din sud, încît abia cu greu m-am despărțit de factura bizantină înălțătoare a icoanelor și de peisajul în care s-a ridicat acest lăcaș de cult. Adînc impresionați am pornit din „căldura” umană, spre sfericul albastru al Voronețului, spre locul de rugăciune înălțat de Ștefan cel Mare la sfîntu-

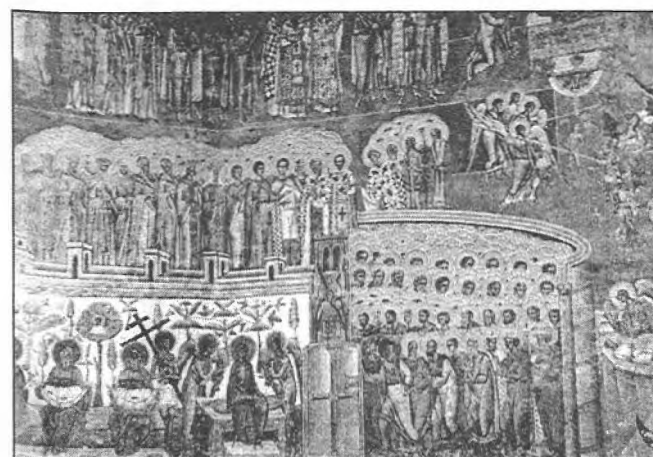
sihastrului Daniil cel Sfînt din Voroneț. Acest albastru de Voroneț nu se mai află în nici un alt colț al lumii.

Iar „Judecată de Apoi” ca această capodoperă de pe peretele de vest al bisericii cu hramul „Sf. Gheorghe” chiar nu se găsește, nici în Capela Sixtină din Roma – cum a și subliniat cuvioasa maică care ne-a călăuzit, destăinuindu-ne frumos și cu tîlc atît de adînc aproape tot ce se poate spune despre Voroneț.

Cum se poate citi într-un ghid turistic, acest monument este o „Expresie artistică a dreptei noastre credințe, a rafinamentului și gustului pentru frumos ale neamului nostru”.

Terminînd cu vizita mănăstirii maica stareță Irina Păntescu ne-a invitat la o masă festivă. În timpul acesteia Prea Sfințitul Sofronie a binecuvîntat mănăstirea, masa servită și pe maicile acestei mănăstiri și pe toți acei care am fost în sală, iar corul nostru a oferit mici cadouri mulțumind pentru ospitalitatea gazdelor. Aceste momente și întregul pelerinaj trebuie să ne îndemne la reculegere. Călătoria ne-a înălțat sufletul, ne-a încîntat inima. Cine a fost sensibil și deschis, și-a întărit credința și s-a întors acasă cu sufletul împăcat și îmbogățit, putînd să povestească celor de acasă, că ceea ce a văzut e inspirator ca o minune dăruită de Dumnezeu.

Șt. Oroian

ÎN LIMBA MATERNĂ - emisiune radiofonică în limba română**15 NOIEMBRIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)**

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Reportaj realizat la adunarea generală a U.C.R.U. 11.55 Încheiere.

16 NOIEMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Oameni celebri români - serial 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

17 NOIEMBRIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

18 NOIEMBRIE, JOI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Magazinul Vîrșnicilor 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

19 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Reportaje, interviuri din viața românilor din Ungaria 11.05 „Oameni cari au fost...” - muzică, artă, literatură - serialul Elenei Munteanu 11.20 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc - relatează Cornel Mata din Vîrșet 11.25 Ce s-a mai întîmplat la Liceul „Bălcescu” din Giula? - relatează Edit Bordaș 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 11.45 Revista „Foi românești” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

20 NOIEMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 „Party-Time” - magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe undele Europei” - magazin euroregional 15.58 Încheiere.

21 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.00 Retrospectiva săptămînii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.00 Magazinul Vîrșnicilor (reluarea emisiunii de joi) 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru: 17 noiembrie 1999 (MTV1 ora 13.25)

Reluare: 21 noiembrie 1999 (MTV2 ora 6.25)

Programul prevăzut al săptămînii viitoare.

După știrile săptămînii, emisiunea românească televizată va relata despre Adunarea Generală a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, eveniment care se va desfășura la sfîrșitul acestei săptămînii. În a doua parte a programului veți putea urmări un montaj despre cea de-a IX-a ediție a Simpozionului, organizat sub egida Institutului de Cercetări.

Realizator: Tiberiu Boca

FM 92,1 STEREO**RADIO VOCEA****EVANGHELIEI ORADEA**

5.00-5.30 Actualități BBC 5.30-7.00 Bună dimineața 7.00-7.20 Știri locale 7.30-8.30 Muzică și meditații biblice 8.30-9.30 Predică 9.30-11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00-12.00 Divina armonie 12.00-13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00-13.30 Actualități BBC 13.30-15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00-16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00-17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00-17.45 Actualități BBC 17.45-18.00 Anunțuri și reclame 18.00-18.45 Reluare: Predică 18.45-19.10 Emisiune pentru copii 19.10-19.30 Muzică 19.30-20.00 Cu brațele deschise 20.00-20.30 Actualități BBC 20.30-21.00 Cartea pe unde radio 21.00-22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00-23.00 Predică 23.00-5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA

SW 49 m, zilnic 18.00-18.45

MW 1395 kHz, luni, marți 21.15-21.30

Foto: Eva Ruja Bánya

NOIANUL FRUNZELOR DE TOAMNĂ...**Uită-te cum se uită
cel cu care vorbești!**

Se spune că ochii sînt oglinda sufletului, ei reflectînd sentimentele și pasiunea.

Uneori, nu privirea este cea care ne atrage atenția, ci mișcarea pleoapelor: unii dintre interlocutorii noștri clipeșc cu o cadență neobișnuită. Se consideră că acesta poate fi interpretat ca un semn al enervării în timpul unei convorbiri.

Cînd persoana cu care vorbești se uită în toate părțile în loc să te privească în față și clipești frecvent putem fi siguri că ar vrea să fie în orice altă

parte decît în locul în care află.

O privire lungă, insistentă atînită asupra unui individ de alt sex, însoțită de o dilatare a pupilelor, este fără nici o îndoială o manifestare a instinctului sexual.

Există în Giula un loc unde se
poate mîncă ieftin și bine?**DA! la****Restaurantul
„Pivnița cu bere”
(Sörpince)**

din Giula, Piața Kossuth nr. 2.

- Preparate ale bucătăriei tradiționale maghiare și românești
- Mese festive
- Sărbătorirea unor evenimente de familie
- Întîlniri ale oamenilor de afaceri

Informații la telefon:
66/362-382**Magazinul Nyisztor
din centrul comunei
Micherechi**

Vă așteaptă cu un sortiment bogat de produse alimentare la prețuri accesibile.

Tot aici se pot procura folii din polietilenă și material plastic la prețuri convenabile.

Așteptăm cumpărătorii noștri la adresa:
Micherechi, str. Kossuth nr. 105.
Tel.: (66) 375-038**Rezultate din campeonatul de fotbal al Ungariei****Divizia II (NB II)**

Kazincbarcika-Giula 1-0

Divizia III (NB III)

Algyő-Bătanian 5-0

Seria I. a jud. Bichiș

Medgyesbodzás-Micherechi 3-1

Aletea-Medgyesegyháza 1-3

Cum este bărbatul adevărat?

Cum ar trebui să se poarte bărbatul care nu vrea să pună o femeie într-o situație delicată?

Înainte de toate, ar trebui să țină cont de cîteva reguli generale, valabile pentru orice persoană educată:

▲ pe stradă, femeia trebuie să fie în partea dreaptă a bărbatului;

▲ conducînd o femeie el nu trebuie să-și aprindă țigara pe stradă, în compania ei;

▲ dacă însoțește două femei de vîrstă apropiată, atunci cavalerul trebuie să se așeze între ele. Dacă una dintre ele este de vîrstă mult mai înaintată decît cealaltă, atunci doamna mai în vîrstă va fi cea care va merge în centru;

▲ mergînd alături de femeia pe care o iubește bărbatul trebuie să rămînă cu cîteva centimetri în urma acesteia;

▲ într-o clădire, cea care intră prima este totdeauna femeia, un bărbat, galant fiind, are rolul de a ține ușa deschisă spre a-i ușura pătrunderea incintă;

▲ coborînd scările el trebuie să fie

cu două-trei trepte în fața femeii; la urcatul lor, cu același număr de trepte în urmă;

▲ într-un mijloc de transport în comun un bărbat se așază doar dacă în apropiere nu mai este nici o altă femeie, indiferent de vîrstă;

▲ dacă mergeți la un restaurant sau la teatru, trebuie s-o ajute pe doamna care-l însoțește să-și scoată pardesiul sau paltonul și abia apoi să se dezbrace el însuși;

▲ ridicîndu-se de la masă trebuie să-și așeze scaunul la locul lui. Va merge apoi să tragă scaunul femeii pe care-l va așeza, de asemenea, la locul lui;

▲ conducînd o femeie la un taxi el este cel care va opri mașina și va vorbi cu taximetristul. Dacă o conduce cu propria mașină, el trebuie să aștepte pînă cînd aceasta a intrat în scara blocului, abia apoi să se depărteze;

▲ din mijloacele de transport în comun bărbatul coboară primul, ajutînd-o apoi să coboare și pe femeia care îl însoțește.

Vinul și sănătatea

Un amplu studiu medical desfășurat pe o durată de zece ani a adunat nu mai puțin de jumătate de milion de americani. Aceștia au băut zilnic unul sau două pahare de vin roșu sau roz, „Cobaii” care au depășit vîrstă de 40 de ani au adăugat „meniului bahic” și cîte un pahărel de 50-100 mililitri de tărie (whisky sau rachiu). Ce s-a constatat? Indubitabil, mortalitatea din cauze cardio-vasculare a scăzut cu 30-40 la sută, dar și cazurile de cancer. Consumul moderat și regulat ajută inima și „magistralele” sangvine să reziste mai bine, să facă față inevitabilului colesterol sau altor inamici - printre aceștia aflîndu-se pe primele locuri stresul și poluarea aerului. O regulă de bază este aceea conform căreia îngurgitarea se face după-amiază, preferabil după ora 17.30. Atenție! Excesele se răzbună.

Și la Micherechi...**Ceremonial de „inaugurare” a unui vîntător...**

ORTODOXIA

ANUL II NR. II.

NOIEMBRIE 1999

Micherechi

Săcal

Darvaș

Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil 8 Noiembrie

Condacul 1:

Pe căpeteniile îngerilor Treimii, pe Mihail și Gavriil, să-i laudăm noi toți, iubitorii de praznic, care ne acoperim cu aripile amânduro-ra și din nevoile cele de multe feluri ne izbăvim; unuia grăind: bucu-ră-te, slujitorule al Legii, iar altuia zicând: bucură-te, îngere al daru-lui!

Icosul 1:

Arhanghele Mihaile, mai-marele cetei îngerilor celor fără de trup, creat ai fost de Dumnezeu, Ziditorul tuturor; de aceea cu bucurie laude de acest fel aducem ție:

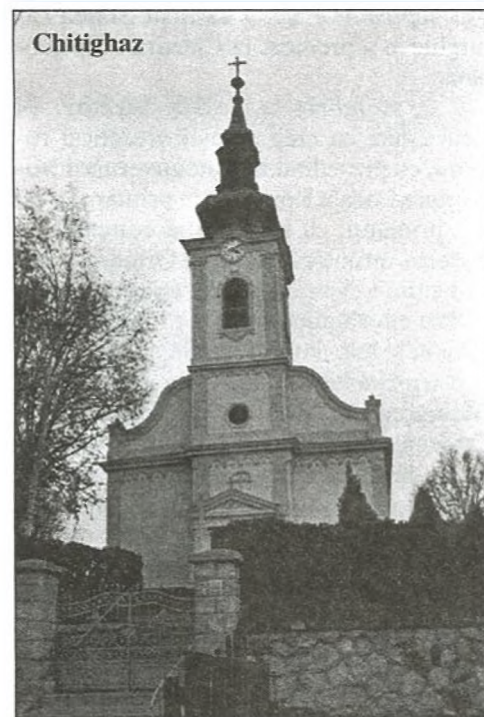
Bucură-te, făptură a Minții celei ce a făcut lumea;
Bucură-te, revărsarea luminii celei mai înainte de lumină;
Bucură-te, cel ce focul, care stai aproape de Dumnezeire;
Bucură-te, slujitorule neostenit al Treimii;
Bucură-te, Duh înfocat și nematerial după asemănarea lui Dumnezeu;
Bucură-te, ființă nemuritoare, laudătoare de Dumnezeu;
Bucură-te, apărătorule de foc al cerului;
Bucură-te, căpetenia oștii celei nematerialnice;
Bucură-te, luminătorule al cetelor celor bine mulțumitoare;
Bucură-te, arzătorule al duhului celui nemulțumitor;
Bucură-te, prin care firea îngerilor s-a întărit;
Bucură-te, prin care satana s-a întărit;
Bucură-te, Mihaile, slujitorule al Legii!

Icosul al 2-lea:

Gavriile, al minților celor ascunse și al tainelor Celui Preaînalt pătaș te-ai arătat, făcând mai înainte cunoscute cele ce aveau să fie și bunele vestiri de bucurie oamenilor spunându-le. Pentru aceasta, cu dorință mă grăbesc a-ți cân-ta ție:

Bucură-te, văzătorule al luminii celei necunoscute;
Bucură-te, pătașule al tainelor lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce descoperi cele ascunse ale voinței;
Bucură-te, vestitorule de cele negrăite ale lui Dumnezeu;
Bucură-te, că strălucești cu mintea în știința cea ascunsă;
Bucură-te, că întru această știință înveți pe față pe oameni;
Bucură-te, slujitorule al bunelor vestiri dumnezeiești;
Bucură-te, vestitorul lucrurilor celor îmbucurătoare;
Bucură-te, arătarea multor neștiințe;
Bucură-te, că mai înainte ai cunoscut cele ce aveau să fie;
Bucură-te, prin care în lume s-a adus bucuria;
Bucură-te, prin care întristarea a fost îndepărtată afară;
Bucură-te, Gavriile, îngere al darului!

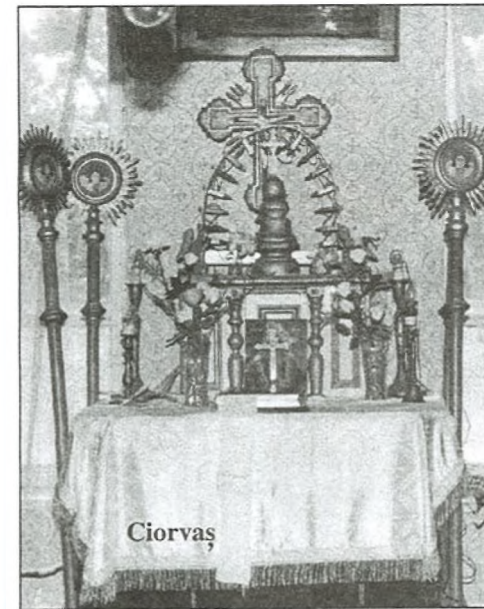
Sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil este cu-noscută și răspândită în cadrul comunităților noastre, aceasta dovedind faptul că multe din Bisericele Ortodoxe Române din Episcopia noastră poartă Hramul Sfinților Arhangheli.

Chitighaz

Jaca

Ciorvaș

„VEDEȚI SĂ NU DISPREȚUIȚI PE VREUNUL DIN ACEȘTIA MICI, CĂ ZIC VOUA: CĂ ÎNGERII
LOR. ÎN CERURI, PURUREA VĂD FAȚA TĂTĂLUI MEU, CARE ESTE ÎN CERURI.” MATEI 18. 10

2 septembrie a.c. a vizitat ruinele mănăstirii franciscane din Jula (pe strada Epreskert).

3 septembrie a.c. a primit pe Domnul Ministru Toso Doncsev, însoțit de Domnul Ștefan Frătean. A participat la festivitatea de inaugurare a Centrului Cultural Românesc din Jula, unde s-a întâlnit cu Doamna Ministru al Justiției Ibolya David, cu fruntași ai vieții publice maghiare și cu personalități ale comunității românești din Ungaria.

5 septembrie a.c. a săvârșit Sfânta Liturghie și a predicat la Catedrala Episcopală.

7 septembrie a.c. S-a întâlnit la Leucușhaz cu credincioșii ortodocși români, cu președintele Autoguvernerii Minoritare Locale Române, cu primarul și cu viceprimarul, cu locuitorii ai comunei, în vederea înființării Parohiei Ortodoxe Române din Leucușhaz. A acordat interviuri pentru emisiunile în limba română ale radioului și televiziunii din Seghedin.

8 septembrie a.c. a slujit și a predicat la Bichiș cu ocazia hramului Paraclisului Episcopale. A vizitat vestigiile mănăstirilor de la Zsámbék și Lébény, s-a întâlnit cu dirijorul corului din Lébény și a fost oaspetele abației milenare de la Pannonhalma. S-a închinat la Sfintele moaște ale Sfinților Martiri din Catacombele Romei, ale Sfântului Benedict din Nursia, întemeietorul Ordinului Benedictin și ale Sfântului Ștefan, monarhul încreștinător al Ungariei.

9 septembrie a.c. a asistat la slujba laudelor și la misa din bazilica abației Pannonhalma, a vizitat abația, precum și biserica mănăstirii benedictine de la Ják (unde s-a întâlnit cu parohul bisericii). A fost oaspetele abației benedictine de la Tihany unde s-a recules în cripta romană care adăpostește mormântul regelui maghiar Andrei I, a vizitat apartamentul în care au petrecut ultimele zile pe pământ maghiar Carol al IV-lea, ultimul rege maghiar și regina Zitta și s-a întreținut cu călugării benedictini.

A cercetat peșterile pustnicilor ortodocși kievieni de lângă Tihany, pe malul lacului Balaton, pustnici veniți în Ungaria odată cu Fericita Regină Gizella. A vizitat orașul Veszprém, unde s-a închinat la moaștele Fericitei Gizella din Catedrala Episcopală și în Paraclisul cu fresce de tradiție

Itinerarul pastoral al Prea Sfințitului Părinte Episcop SOFRONIE, Episcop al Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria

bizantină al Fericitei. A fost oaspetele mănăstirii benedictine de la Bakonybél, unde s-a închinat la sfintele moaște ale Sfântului Mucenic Mauriciu și ale celor împreună cu dânsul mucenici romani și a

avut rodnice convorbiri duhovnicești cu Părintele Dominic, cu Părintele Servațiu și cu obștea mănăstirii. A vizitat mănăstirea cisterciană de la Zirc și s-a întâlnit cu părinți cistercieni. A fost primit de Abatele Superior al abației majore de la Pannonhalma, Părintele Astric, care este și episcop titular de Culusium, revenit de la lucrările Conferinței Episcopale Catolice din Ungaria.

10 septembrie a.c. a avut o lungă și fructuoasă întrevedere cu Părintele Episcop Astric și a conferențiat tinerilor monahi ai abației și monahilor veniți din alte comunități la Pannonhalma pentru studii teologice.

A vizitat abația cisterciană de la Belpátfalva. A fost oaspetele protopopului reformat din Karcag.

11 septembrie a.c. a primit pe Părintele Iancu, Protopopul greco-catolic al Macăului. A asistat la Slujba Vecerniei și la Utenie în Catedrala Episcopală.

12 septembrie a.c. a slujit și a predicat la Catedrala Episcopală.

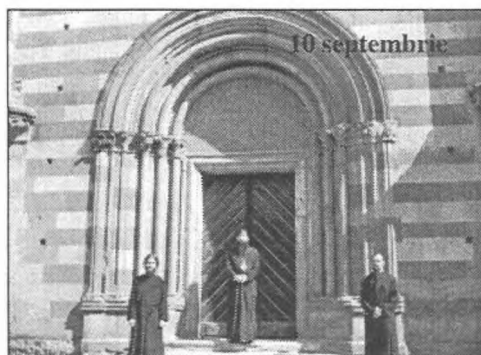
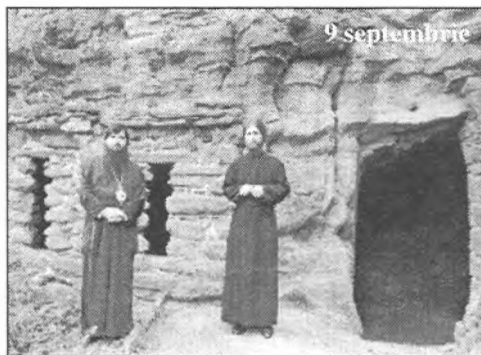
13 septembrie a.c. a luat parte la slujba Privegherii pentru Înălțarea Sfintei Cruci în Catedrala din Jula.

14 septembrie a.c. Înălțarea Sfintei Cruci: a slujit și a predicat în Catedrală. A participat la Slujba Privegherii din Catedrală, pentru sărbătoarea Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș, Mitropolitul Timișoarei și Ocrotitorul întregului Banat, deci și al Episcopiei noastre.

15 septembrie a.c. a săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrală, cu ocazia sărbătorii

Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș, Mitropolitul Timișoarei și al Banatului. A vizitat ruinele mănăstirii benedictine Csolt de la Vésztő.

16 septembrie a.c. a vizitat catedrala ro-

mano-catolică, turnul romanic Sfântul Dimitrie și mănăstirea minorităților din Seghedin.

17 septembrie a.c. a vizitat parohia Chitighaz.

18 septembrie a.c. a participat la ședința electorală pentru înființarea Autoguvernerii pe Țară a Românilor din Ungaria, la Primăria din Jula, unde s-a întâlnit cu Domnii Miniștrii Secretari de Stat din Guvernul Ungariei Toso Doncsev și Hende Csaba, cu Ombudsmanul pentru minorități Kaltenbach Jenő, cu Ambasadorul României la Budapesta, Petru Cordoș, cu Senatorul Tiberiu Vladislav din România. A primit, la Episcopie, pe înalții oaspeți din Ungaria și România. A acordat interviuri postului de radio România Actualități și postului particular de televiziune Antena 1 din România.

19 septembrie a.c. a slujit și a predicat la Sfânta Liturghie și la Taina Sfântului Botez la Catedrală, a luat parte la agapa ferită de nașii celui botezat Siluan-Andrei și la slujba Paraclisului Maicii Domnului la Catedrală. A fost oaspetele familiilor Luțai și Misaroș din Jula cu ocazia apropiatei căsătorii a nepoatei Părintelui Misaroș.

20 septembrie a.c. a vizitat mănăstirea Bazilitană de la Mariapocs, unde s-a închinat la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului și s-a întreținut cu călugări bazilitani și cu Părintele Profesor Doctor Marcel Mosolygó, fiind și oaspetele parohiei greco-catolice din localitate. A fost oaspetele Episcopului greco-cato-

lic al Hajdúdorogului Szilárd Keresztes la Nyíregyháza; s-a închinat în catedrala episcopală și în cele două paraclise ale episcopiei. A vizitat reședința episcopală, biblioteca și seminarul teologic, unde s-a întâlnit cu părinții profesori. A vizitat catedrala episcopală din Hajdúdorog, casa parohială și mănăstirea bazilitană cu gimnaziul greco-catolic din localitate, fiind tot timpul însoțit de Părintele Episcop greco-catolic. A cercetat parohia ortodoxă română din Apateu, inspectând stadiul lucrărilor de restaurare a bisericii.

21 septembrie a.c. a asistat la Sfânta Liturghie din ziua praznicului Maicii Domnului după vechiul calendar la biserica ortodoxă rusă Sfântul Serghie din Radonej din Budapesta, a vizitat bazilica Sfântul Ștefan, unde se găsește mâna primului rege canonizat al Ungariei. A vizitat vechea Budă și capela ortodoxă din Ūröm, în cripta căreia este cenotaful prințesei Alexandra Pavlovna, fiica țarului Pavel I al Rusiei.

22 septembrie a.c. a prezidat ședința de lucru cu Prea Cucernicii Părinți Consilieri ai Episcopiei.

23 septembrie a.c. a condus ședința cu Prea Cucernicii Părinți Consilieri în vederea pregătirii întâlnirii îndătinate cu preoții și s-a întâlnit cu specialiști restauratori ai monumentalei Catedrale Episcopale. A asistat la Slujba Privegherii de la Catedrală.

24 septembrie a.c. a slujit la Sfânta Liturghie la Catedrală și a prezidat ședința de lucru cu preoții Episcopiei, cărora le-a oferit apoi la Hotelul Agro din Jula.

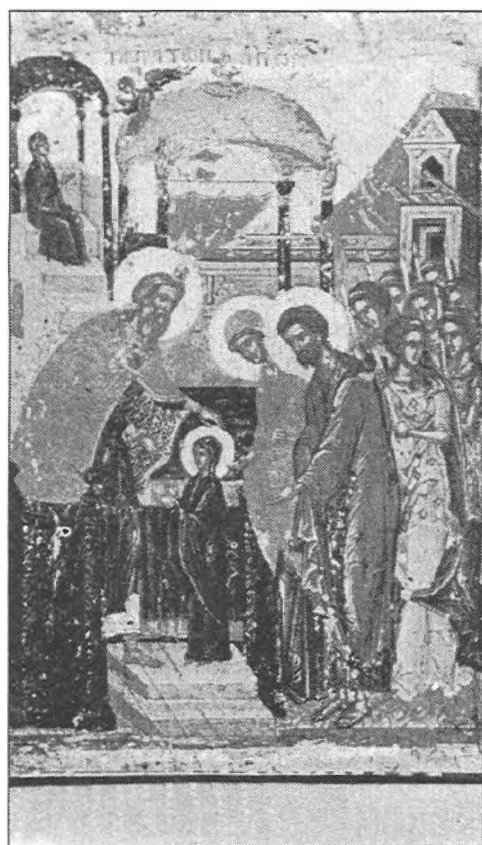
25 septembrie a.c. a săvârșit Taina Cununiei tinerilor Ladislau și Mariana (mi-reasa fiind nepoate Părintelui Vicar Misaroș) la Catedrala Episcopală.

26 septembrie a.c. a slujit și a predicat la Leucușhaz la prima Liturghie ortodoxă în limba română după aproape 30 de ani de întrerupere. A acordat un interviu pentru emisiunea „Ecranul nostru” a televiziunii din Seghedin.

27 septembrie a.c. a primit o delegație a Asociației „Oastea Domnului” din România, condusă de fratele Moise Velescu.

28 septembrie a.c. a primit pe Doamna Cornelia Mihăescu, directoarea Grădiniței Românești din Jula.

29 septembrie a.c. a acordat un interviu ziarului Békés Megyei Hírlap.

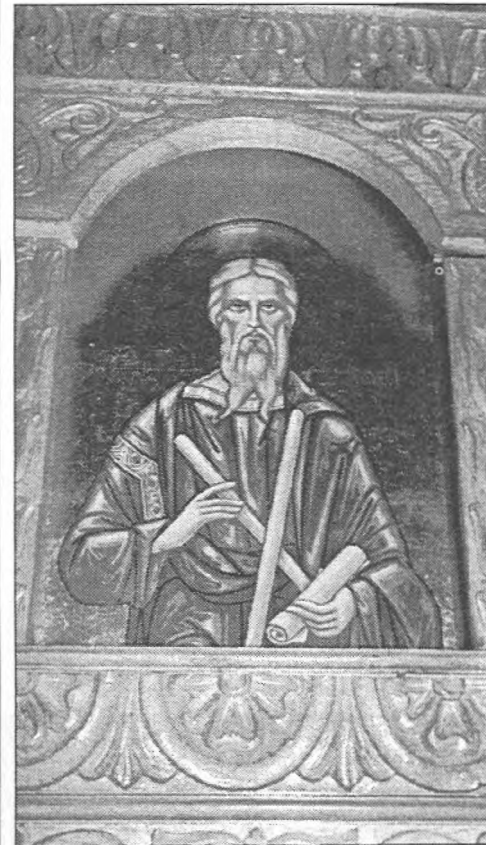
Întrarea în Biserică a Maicii Domnului
(21 noiembrie)

CONDACUL I: Pe ucenicul cel înfii chemat și următorul Patimilor lui Hristos, pe Andrei apostolul, fratele lui Petru, să-l laudăm credincioșii, ca pe cel ce pe păgîni din înșelăciune i-a întors la botez. Pentru aceasta îi cîntăm: Bucură-te, Sfinte Andreie, apostole!

REALIZAT DE:

Sofronie
Episcopul
Vostan

Sfântul Apostol Andrei (30 noiembrie)
Icoană din Micherechi